

Τραγουδ-ραστηριότητες: προτάσεις για την αξιοποίηση του τραγουδιού στη δεύτερη/ξένη γλώσσα

Μαρία Πλουσίου
Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης/Ξένης Γλώσσας
mplousiou@yahoo.gr

Περίληψη: Η παρούσα ανακοίνωση αποτελεί μία σύντομη βιβλιογραφική ανασκόπηση με θέμα το τραγούδι και την αξιοποίησή του στη διδασκαλία της δεύτερης/ξένης γλώσσας. Αρχικά, συνοψίζονται τα οφέλη που προκύπτουν από την αξιοποίηση των τραγουδιών στη διδασκαλία της δεύτερης/ξένης γλώσσας. Στη συνέχεια, προτείνονται διαφορετικά είδη δραστηριοτήτων που μπορούν να πλαισιώσουν τη γλωσσική διδασκαλία με μέσο το τραγούδι. Οι δραστηριότητες διακρίνονται σε προ-ακουστικές, κατά τη διάρκεια της ακρόασης και μετακουστικές. Πρόκειται για δραστηριότητες κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου.

Εισαγωγή: Γιατί να αξιοποιήσω το τραγούδι στη διδασκαλία της δεύτερης/ξένης γλώσσας;

Το τραγούδι είναι ένα ιδιαίτερα ευχάριστο μέσο (Blyler, 1960· Jolly, 1975· Hancock, 1998· Lorenzutti, 2014· Schoepp, 2016) που δημιουργεί θετική ατμόσφαιρα στην τάξη (Delibegovic & Pejic, 2016· Eken, 1996· Griffie, 1988· Jolly, 1975· Ludke, 2009· Shen, 2009· Schoepp, 2016), ενώ προσθέτει ποικιλία στην εκμάθηση μιας δεύτερης/ξένης γλώσσας (Blyler, 1960· Eken, 1996· Delibegovic & Pejic, 2016· Jolly, 1975· Lorenzutti, 2014· Schoepp, 2016). Πρόκειται για ένα αυθεντικό υλικό στο οποίο μπορούν να βασιστούν ποικίλες δραστηριότητες που εξασκούν τόσο τις προσληπτικές όσο και τις παραγωγικές δεξιότητες (Failoni, 1993· Jolly, 1975· Hancock, 1998· Ludke, 2009· Kennedy, 2014· Sariçoban & Metin, 2000· Shen, 2009), ενώ, παράλληλα, ενδείκνυται για τη διδασκαλία του λεξιλογίου (Eken, 1996· Griffie, 1988· Kennedy, 2014) και της γραμματικής (Eken, 1996· Griffie, 1988· Kennedy, 2014· Sariçoban & Metin, 2000· Shen, 2009· Schoepp, 2016). Τα πολιτισμικά στοιχεία που εμπεριέχονται στα τραγούδια τα καθιστούν εξαιρετική πηγή πληροφοριών σχετικά με την ιστορία, τη λογοτεχνική παράδοση και την ιδιαίτερη κουλτούρα των ομιλητών της γλώσσας-στόχου (Failoni, 1993· Jolly, 1975· Shen, 2009· Şevik, 2011). Συνεπώς, η αξιοποίηση των τραγουδιών εκτός από ποικίλα γλωσσικά οφέλη για τον μαθητή/τη μαθήτριά, μεταξύ άλλων συμβάλλει στην καλλιέργεια γλωσσικής και διαπολιτισμικής επίγνωσης. Το τραγούδι ως πολυτροπικό υλικό απευθύνεται σε διαφορετικούς μαθησιακούς τύπους (Failoni, 1993· Delibegovic & Pejic, 2016· Shen, 2009) και προωθεί την ακρόαση και την ενασχόληση με τη γλώσσα-στόχο και εκτός μαθήματος ενισχύοντας, κατά αυτόν τον τρόπο, τα κίνητρα για μάθηση (Delibegovic & Pejic, 2016· Eken, 1996· Hancock, 1998· Ludke, 2009· Schoepp, 2016· Shen, 2009). Στην παρούσα ανακοίνωση προτείνονται διαφορετικοί τύποι δραστηριοτήτων για την αξιοποίηση τραγουδιών στη διδασκαλία της γλώσσας, ενώ δίνονται πρακτικές συμβουλές για την εφαρμογή τους.

Πώς παρουσιάζω ένα τραγούδι στην τάξη;

Ανάλογα με το είδος και το περιεχόμενο του τραγουδιού μπορώ:

- να προβάλλω το βιντεοκλίπ του τραγουδιού υποτιτλισμένο ή μη και να ζητήσω από τους μαθητές/τις μαθήτριες να σχολιάσουν όσα διαδραματίζονται στο βίντεο
- να δημιουργήσω υλικό (βίντεο ή παρουσίαση) με τους στίχους εικονογραφημένους (πίνακες ζωγραφικής, εικόνες κόμικ ή φωτογραφίες)
- να μετατρέψω τους στίχους σε λεζάντες σε άλμπουμ φωτογραφιών, γραπτά μηνύματα στο κινητό ή διάλογο (ειδικά αν πρόκειται για ντουέτο με ερωταπαντήσεις)

Περισσότερα βλέπε: (Ηλιοπούλου και Πλουσίου, 2019· Πλουσίου και συν., 2022).

Δραστηριότητες πριν την ακρόαση

Πριν οι μαθητές/τριες ακούσουν το τραγούδι για να τους εισάγω στο θέμα μπορώ:

- να ζητήσω από τους μαθητές/τις μαθήτριες να σχολιάσουν τον τίτλο ή έναν αντιπροσωπευτικό στίχο του τραγουδιού (Πλουσίου, 2019)
- να δώσω στους μαθητές/στις μαθήτριες λέξεις-κλειδιά, εικόνες, φωτογραφίες, πίνακες ζωγραφικής και να τους ζητήσω να μαντέψουν το θέμα του τραγουδιού (Hancock, 1998· Sariçoban, 2000· Şevik, 2012)
- να ζητήσω από τους μαθητές/τις μαθήτριες να ακούσουν την εισαγωγή του τραγουδιού και να μαντέψουν το θέμα του τραγουδιού (Hancock, 1998)
- να αφαιρέσω από το τραγούδι λέξεις-κλειδιά (εφόσον ενδείκνυται οι στίχοι για κάτι τέτοιο) και ζητήσω από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διαβάσουν τους στίχους του τραγουδιού και να συμπληρώσουν τα κενά μαντεύοντας τις λέξεις που λείπουν (Hancock, 1998· Lems, 1996· Lorenzutti, 2014· Ηλιοπούλου και Πλουσίου, 2019)
- να δώσω στους μαθητές/στις μαθήτριες τους στίχους του τραγουδιού ανακατεμένους και να τους ζητήσω να τους διαβάσουν και να τους τοποθετήσουν σε σωστή σειρά, ώστε να βγαίνει νόημα (Ηλιοπούλου και Πλουσίου, 2019).

Δραστηριότητες κατά την ακρόαση

Κατά τη διάρκεια της ακρόασης μπορώ να ζητήσω από τους μαθητές/τις μαθήτριες:

- να σημειώσουν λέξεις κλειδιά, πληροφορίες για πράξεις, γεγονότα και πρόσωπα του τραγουδιού (Hancock, 1998)
- να σκισάρουν ό, τι ακούνε στο τραγούδι. Μετά την ακρόαση οι μαθητές/τριες ανταλλάσσουν σκίτσα και πληροφορίες (Lorenzutti, 2014).

Δραστηριότητες μετά την ακρόαση

Μετά την ακρόαση/τις ακρόασεις του τραγουδιού μπορώ να δώσω στους μαθητές/στις μαθήτριες:

- λέξεις που ακούστηκαν στο τραγούδι ανακατεμένες με άλλες και να τους ζητήσω να εντοπίσουν τις λέξεις που άκουσαν στο τραγούδι (Hancock, 1998)
- τους στίχους του τραγουδιού με λάθη π.χ. λέξεις που λείπουν, επιπλέον λέξεις, λέξεις λάθος γραμμένες και να τους ζητήσω να εντοπίσουν και να επιστημάνουν τα λάθη (Hancock, 1998)
- τους στίχους εικονογραφημένους, με στοιχεία που διαφοροποιούνται από τα λεγόμενα του τραγουδιού και να τους ζητήσω να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές εικόνων-τραγουδιού (Hancock, 1998)
- ερωτήσεις που σχετίζονται με ενέργειες όπως περιγράφονται στους στίχους, ώστε να επικεντρώνεται η προσοχή των μαθητών/τριών σε ένα ορισμένο φαινόμενο π.χ. ρήματα σε χρόνο αόριστο (Ηλιοπούλου και Πλουσίου, 2019).

Δραστηριότητες Παραγωγής Προφορικού Λόγου

Μπορώ να ζητήσω από τους μαθητές/τις μαθήτριες:

- να τραγουδήσουν караόκε στην τάξη (Πλουσίου και συν., 2022)
- να αφηγηθούν την ιστορία/ τα γεγονότα που εξιστορεί το τραγούδι (Hancock, 1998· Πλουσίου και συν., 2022)
- να παίξουν παιχνίδι ρόλων με τους χαρακτήρες/ήρωες του τραγουδιού να δραματοποιήσουν το τραγούδι (Failoni, 1993· Hancock, 1998· Sariçoban, 2000· Πλουσίου και συν., 2022)
- να συζητήσουν για το τραγούδι στην τάξη π.χ. μουσικό είδος, στιλ μουσικής; Τι σημαίνει για σας ο τάδε στίχος; Σε ποιον απευθύνεται το τραγούδι; (Failoni, 1993· Hancock, 1998· Sariçoban, 2000)
- να συγκρίνουν τραγούδια με το ίδιο θέμα, το ίδιο στιλ, είδος κτλ. (Lems, 1996· Πλουσίου και συν., 2022).

Δραστηριότητες Παραγωγής Γραπτού Λόγου

Μπορώ να ζητήσω από τους μαθητές/τις μαθήτριες:

- να ανακατέψουν τους στίχους του τραγουδιού και να γράψουν ένα νέο τραγούδι/ να ανακατέψουν στίχους διαφορετικών τραγουδιών με το ίδιο θέμα και να συνθέσουν το δικό τους τραγούδι (Ηλιοπούλου & Πλουσίου, 2019)
- να συντάξουν ένα σύντομο σενάριο 4-5 σκηνών με το θέμα ή στοιχεία του τραγουδιού (Failoni, 1993· Hancock, 1998)
- να περιγράψουν ή να συγκρίνουν το προφίλ των χαρακτήρων του τραγουδιού (Hancock, 1998)
- να γράψουν διαλόγους με τους χαρακτήρες του τραγουδιού (Sariçoban, 2000)
- να γράψουν τους στίχους του τραγουδιού από την οπτική ενός άλλου προσώπου π.χ. τι θα άλλαζε στο τραγούδι αν ο ερμηνευτής ήταν άντρας/ γυναίκα; (Sariçoban, 2000)
- να γράψουν το τραγούδι σε άλλο χρόνο π.χ. από αόριστο σε μέλλοντα (Hancock, 1998)
- να γράψουν τη συνέχεια της ιστορίας του τραγουδιού ή το πώς φαντάζονται να εξελίσσεται η ζωή των χαρακτήρων του τραγουδιού (Hancock, 1998)
- να μετατρέψουν το τραγούδι σε άρθρο εφημερίδας/ περιοδικού (Hancock, 1998)
- να απαντήσουν στους στίχους του τραγουδιού (Ηλιοπούλου & Πλουσίου, 2019).

Άλλες δραστηριότητες

Μπορώ να ζητήσω από τους μαθητές/τις μαθήτριες

- να μεταφράσουν τους στίχους του τραγουδιού στις γλώσσες που γνωρίζουν (Failoni, 1993)
- να μεταφράσουν και να παρουσιάσουν στην τάξη ένα τραγούδι από τη μητρική τους γλώσσα που σχετίζεται θεματικά/σε είδος/ στιλ/λύφος με το τραγούδι που επεξεργάστηκαν στην τάξη ή ένα τραγούδι της αρεσκείας τους (Lems, 2018)
- να δημιουργήσουν μία λίστα αναπαραγωγής έξι τραγουδιών που αντιπροσωπεύουν διαφορετικές χρονικές περιόδους της ζωής τους (Lems, 2018)
- να καταγράψουν αγαπημένους στίχους των τραγουδιών που επεξεργάστηκαν στην τάξη ή άλλων αγαπημένων τραγουδιών στη γλώσσα-στόχο (Lems, 2018)
- να δημιουργήσουν το cd/μουσικό αρχείο/λεούκωμα της τάξης με αγαπημένα τραγούδια και τους στίχους τους γραμμένους, μεταφρασμένους, εικονογραφημένους κτλ. (Lems, 2018).

Περισσότερες δραστηριότητες σχετικά με το τραγούδι και την αξιοποίηση στη διδασκαλία της δεύτερης/ ξένης γλώσσας βλέπε: (Ηλιοπούλου και Πλουσίου, 2019· Πλουσίου, 2019· Πλουσίου, και συν. 2022· Πλουσίου, 2023).

Βιβλιογραφικές αναφορές Ελληνόγλωσσες

Ηλιοπούλου, Κ, Πλουσίου, Μ. (2019). *7 Βήματα στα Πουήματα: Αξιοποίηση της ποίησης στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης (e-book)*. Θεσσαλονίκη: Φυλάτος.

Πλουσίου, Μ. (2023). Ταξιδεύοντας στο «Αρχιπέλαγος» : το караόκε στη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας. *Νέος Παιδαγωγός*, τχ. 35, σ.σ.111-119.

Πλουσίου, Μ., Καραχριστιανίδου, Σ., Λάμπρου, Μ., Πόθου, Ε., Δούρη, Α. (2022). *Θα το μάθεις και θα πεις κι ένα τραγούδι: Αξιοποίηση του τραγουδιού στη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης*. Αθήνα: Neohel

Πλουσίου, Μ. (2019). Αξιοποιώντας το τραγούδι στη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης. Μία διδακτική πρόταση για αρχάριους ενήλικους μαθητές. *Νέος Παιδαγωγός*, τχ.13, σ.σ. 601-609.

Ξενόγλωσσες

Blyler, D. (1960). The Song Choices of Children in the Elementary Grades. *Journal of Research in Music Education*. Vol. 8, No. 1, pp. 9-15.

Delibegovic D., N., Pejic, A. (2016). The Effect of Using Songs On Young Learners and Their Motivation for Learning English. *New Trends in Social and Liberal Sciences*. Vol. 1, pp. 40-54.

Eken, D. K. (1996). Ideas for using pop songs in the English language classroom. *English Teaching Forum*. Vol. 34, pp. 46-47.

Failoni, J.W. (1993). Music as means to enhance cultural awareness and literacy in the foreign language classroom. *Mid-Atlantic Journal of Foreign Language Pedagogy*. Vol. 1, pp. 97-108.

Griffiee, D. (1988). Songs and Music Techniques in Foreign and Second Language Classrooms. *Cross Currents*. Vol.15, No. 1, pp. 23-35.

Hancock, M. (1998). *Singing grammar: Teaching grammar through songs*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Jolly, Y., S. (1975). The Use of Songs in Teaching Foreign Languages. *The Modern Language Journal*. Vol. 59, No. 1/2 pp. 11-14.

Kenedy, V. (2014). Critical, Cultural and Multimodal Approaches to Using Song as Literature in Language Learning. *Libri & Liberi*. Vol. 3, No. 2, pp.295-310.

Lorenzutti, N. (2014). Beyond the gap fill: Dynamic activities for song in the EFL class-room. *English Teaching Forum*. Vol. 52, No. 1, pp. 14-21.

Ludke, K. (2009). *Teaching foreign languages through songs*. Institute for music and human in social development.

Sariçoban, A. & Metin, E. (2000). Songs, verse and games for teaching grammar. *The Internet TESL Journal*. Vol. VI, No. 10, Retrieved 1/8/2019 from: <http://iteslj.org/Techniques/Saricoban-Songs.html>

Shen, C. (2009). Using English songs: An enjoyable and effective approach to ELT. *English Language Teaching*. Vol. 2, No. 1, pp. 88-94.

Sevik, M. (2011). Teacher Views About Using Songs in Teaching English to Young Learners. *Educational Research and Review*. Vol. 6, No.21, pp. 1027-1035.

Schoepp, K. (2001). Reasons for Using Songs in the ESL/EFL Classroom. *The Internet TESL Journal*, Vol. VII, No. 2. Retrieved 1/8/2019 from: <http://iteslj.org/Articles/Schoepp-Songs.html>